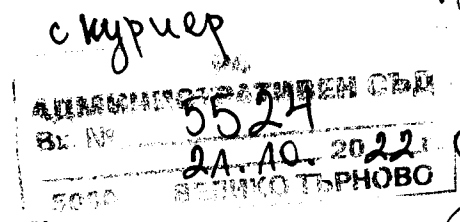

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
Секретариат

Люксембург, 20.10.2022 г.

Административен съд – Велико
Търново
ул. „Иван Вазов“ № 1
гр. Велико Търново - 5000
БЪЛГАРИЯ / BULGARIE

1237536 BG

**Преюдициално дело С-362/21
„ЕКОФРУКТ“ ЕООД
(Запитваща юрисдикция: Административен съд - Велико Търново - България)**

адм. дело № 382 / 2018 г.

Връчване на съдебно решение

Секретарят на Съда приложено Ви изпраща заверен препис от съдебното решение.

Секретарят моли да го уведомите за последващото развитие на делото и съответно да му предоставите препис от решението, постановено от Вашия съд.

Като приложение към настоящото секретарят връща изпратените от Вас материали.

Радостина Стефанова-Камишева
Администратор

Телефон: (+ 352) 430 31
Факс: (+ 352) 43 37 66
Ел. поща: ecj_registry@curia.europa.eu
Интернет адрес: <http://www.curia.europa.eu>

Всяка кореспонденция следва да бъде адресирана до:
Съд на Европейския съюз
Секретариат
L - 2925 LUXEMBOURG

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPEISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

20 октомври 2022 година*

„Преюдициално запитване — Вътрешен пазар — Регламент (ЕС) № 910/2014 — Член 3, точка 12 — Понятие за квалифициран електронен подпис — Член 25, параграф 1 — Член 26 — Приложение I — Правна сила на електронните подписи — Изисквания към усъвършенствания електронен подпис — Издаден като електронен документ административен акт, подписан с електронен подпис, който не отговаря на изискванията за „квалифициран електронен подпис“ — Кумулативни изисквания — Последици — Член 3, точка 15 — Липса на „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ — Вписване на квалифициран електронен подпис в удостоверението, издадено от доставчика на доверителни услуги — Действие — Имена на титуляря на електронния подпис, които са транслитерирани на латиница, вместо да бъдат изписани на кирилица, както е обичайно“

По дело C-362/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд Велико Търново (България) с акт от 14 май 2021 г., постъпил в Съда на 9 юни 2021 г., в рамките на производството по дело

„Екофрукт“ ЕООД

срещу

Директор на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ — Велико Търново,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: D. Gratsias, председател на състава, I. Jarukaitis и Z. Csehi (докладчик), съдии,

* Език на производството: български.

генерален адвокат: Т. Сарега,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за „Екофрукт“ ЕООД, от Д. Й. Кирилова,
- за Директора на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ — Велико Търново, от Б. Николов,
- за българското правителство, от М. Георгиева и Л. Захариева, в качеството на представители,
- за белгийското правителство, от М. Jacobs и М. Van Regemorter, в качеството на представители,
- за чешкото правителство, от J. Očková, M. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от G. Braun, Д. Драмбозова и P.-J. Loewenthal, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 25, параграф 1 и член 26 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 2014 г., стр. 73) и приложение I към него.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между „Екофрукт“ ЕООД със седалище в България и директора на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ — Велико Търново (България) (наричан по-нататък „Директорът“) относно ревизионен акт за начисляване на данъка върху добавената стойност (ДДС), дължим от Екофрукт за данъчните периоди от август до октомври 2014 г.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 21, 23, 33 и 49 от Регламент № 910/2014 гласят следното:

„(21) [...] Настоящият регламент не следва да обхваща и аспектите, свързани със сключването и действителността на договори или други правни задължения, когато в националното право или в правото на Съюза са предвидени изисквания по отношение на формата. Освен това той следва да не засяга националните изисквания за формата, които се отнасят до публичните регистри, и по-конкретно търговските и поземлените регистри.

[...]

(23) Доколкото настоящият регламент създава задължение за признаване на удостоверителна услуга, тази удостоверителна услуга може да бъде отхвърлена само ако носителят на задължението не може да я прочете или провери поради технически причини извън неговия пряк контрол. Това задължение само по себе си обаче не следва да налага на публичен орган да се сдобива с хардуера и софтуера, необходими за техническото разчитане на всички съществуващи удостоверителни услуги.

[...]

(33) Разпоредбите относно използването на псевдоними в удостоверенията следва да не възпрепятстват държавите членки да изискват идентификация на лицата в съответствие с правото на Съюза или националното право.

[...]

(49) С настоящия регламент следва да се установи принципът, че правната сила на електронен подпис не може да бъде оспорена на основание, че той е в електронна форма или че не отговоря на изискванията за квалифицирания електронен подпис. Правната сила на електронните подписи обаче се определя от националното право, с изключение на включените в настоящия регламент изисквания квалифицираният електронен подпис да има същата правна сила като саморъчния подпис“.

4 Член 2, параграф 3 от този регламент е озаглавен „Обхват“ и гласи:

„Настоящият регламент не засяга националното право или правото на Съюза, свързано със сключването и действителността на договори или други правни или процедурни задължения по отношение на формата“.

5 Съгласно член 3 от посочения регламент, озаглавен „Определения“:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[...]

10. „електронен подпис“ означава данни в електронна форма, които се добавят към други данни в електронна форма или са логически свързани с тях, и които титулярят на електронния подпис използва, за да се подписва;

11. „усъвършенстван електронен подпис“ означава електронен подпис, който отговаря на изискванията, посочени в член 26;

12. „квалифициран електронен подпис“ означава усъвършенстван електронен подпис, който е създаден от устройство за създаване на квалифициран електронен подпис и се основава на квалифицирано удостоверение за електронни подписи;

[...]

15. „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ означава удостоверение за електронни подписи, което се издава от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и отговаря на изискванията, предвидени в приложение I;

16. „удостоверителна услуга“ означава електронна услуга, обикновено предоставяна срещу възнаграждение, която се състои във:

- а) създаването, проверката и валидирането на електронни подписи, електронни печати или електронни времеви печати, услуги за електронна препоръчана поща, както и удостоверения, свързани с тези услуги; или
- б) създаването, проверката и валидирането на удостоверения за автентичност на уебсайт; или
- в) съхраняването на електронни подписи, печати или удостоверения, свързани с тези услуги;

[...]

18. „орган за оценяване на съответствието“ означава орган съгласно определението в член 2, точка 13 от Регламент (ЕО) № 765/2008 [на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 година за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 на Съвета (ОВ L 218, 2008 г., стр. 30)], който е акредитиран в съответствие със същия регламент като компетентен да

извършва оценяване на съответствието на доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и на предоставяните от този доставчик квалифицирани удостоверителни услуги;

[...]

23. „устройство за създаване на квалифициран електронен подпис“ означава устройство за създаване на електронен подпис, което отговаря на изискванията, предвидени в приложение II;

[...]

35. „електронен документ“ означава всяко съдържание, съхранявано в електронна форма, по-специално текстови или звуков, визуален или аудио-визуален запис;

[...]“.

6 Член 17 от същия регламент, озаглавен „Надзорен орган“, предвижда по същество, че държавите членки определят надзорен орган, който отговаря по-специално за надзора върху доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги, за да се гарантира, че те и квалифицираните удостоверителни услуги отговарят на изискванията, предвидени в Регламент № 910/2014, като им предоставя квалифициран статут на доставчици на удостоверителни услуги и на предоставяните от тях услуги и отнема този статут.

7 Член 25 от този регламент е озаглавен „Правна сила на електронните подписи“ и гласи следното:

„1. Правната сила и допустимостта на електронния подпис като доказателство при съдебни производства не могат да бъдат оспорени единствено на основание, че той е в електронна форма или че не отговаря на изискванията за квалифицирани електронни подписи.

2. Правната сила на квалифицирания електронен подпис е равностойна на тази на саморъчния подпис.

[...]“.

8 Член 26 от посочения регламент е озаглавен „Изисквания към усъвършенстванията електронни подписи“ и гласи:

„Усъвършенстваният електронен подпис отговаря на следните изисквания:

а) свързан е по уникален начин с титуляря на подписа;

б) може да идентифицира титуляря на подписа;

- в) създаден е чрез данни за създаване на електронен подпис, които титулярят на електронния подпис може да използва с висока степен на доверие и единствено под свой контрол; и
 - г) свързан е с данните, които са подписани с него, по начин, позволяващ да бъде открита всяка последваща промяна в тях“.
- 9 Приложение I към същия регламент е озаглавено „Изисквания към квалифицираните удостоверения за електронни подписи“ и в него се изброяват различните данни, които трябва да съдържат квалифицираните удостоверения за електронни подписи. Така съгласно букви б)–г) от това приложение тези удостоверения трябва да съдържат набор от данни, които еднозначно представляват издалия квалифицираното удостоверение доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги, който набор включва най-малко името или наименованието на титуляря или псевдоним, като ако се използва псевдоним, той се посочва ясно, и данни за валидиране на електронния подпис, които съответстват на данните за създаване на електронния подпис.
- 10 Приложение II към Регламент № 910/2014, озаглавено „Изисквания към устройствата за създаване на квалифициран електронен подпис“, предвижда в точка 1 по-специално, че устройствата за създаване на квалифициран електронен подпис гарантират чрез подходящи технически и процедурни средства най-малко, че поверителността на данните за създаване на електронен подпис е разумно гарантирана, че тези данни на практика се срещат само веднъж, че електронният подпис е надеждно защитен срещу подправяне и че посочените данни са надеждно защитени от законния титуляр на електронния подпис срещу използване от други лица. Освен това точка 3 от това приложение предвижда, че генерирането или управлението на данни за създаване на електронен подпис от името на титуляря на електронния подпис може да се извърши единствено от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги.

Българското право

- 11 Съгласно член 3 от Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги (ДВ, бр. 34 от 6 април 2001 г.) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „Законът за електронния документ“), „електронен документ“ е електронен документ по смисъла на член 3, точка 35 от Регламент № 910/2014.
- 12 Съгласно член 13 от Закона за електронния документ:
- „(1) Електронен подпис е електронен подпис по смисъла на чл. 3, т. 10 от [Регламент № 910/2014].

- (2) Усъвършенстван електронен подпис е електронен подпис по смисъла на чл. 3, т. 11 от [Регламент № 910/2014].
- (3) Квалифициран електронен подпис е електронен подпис по смисъла на чл. 3, т. 12 от [Регламент № 910/2014].
- (4) Правната сила на електронния подпис и на усъвършенствания електронен подпис е равностойна на тази на саморъчния подпис, когато това е уговорено между страните“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 Жалбоподателят в главното производство, Екофрукт, е търговско дружество с предмет на дейност продажба на едро и дребно на плодове и зеленчуци в няколко търговски обекта. Възложено е извършването на данъчна ревизия на това дружество за правилното прилагане на ЗДДС за данъчните периоди от август до ноември 2014 г.
- 14 Тази ревизия приключва с ревизионен акт, издаден от органите по приходите на 4 май 2017 г. Жалбоподателят в главното производство подава жалба пред Директора, който отменя този ревизионен акт с решение от 4 август 2017 г. и разпорежда извършването на нова данъчна ревизия.
- 15 В рамките на тази нова ревизия на 8 февруари 2018 г. органите по приходите издават ревизионен акт за начисляване на ДДС в общ размер от 30 915,50 лева (BGN) (около 15 800 EUR) за данъчните периоди от август до октомври 2014 г., плюс лихви за забава. Това решение е потвърдено с решение на Директора от 18 септември 2018 г.
- 16 Всички документи, издадени от органите по приходите в рамките на данъчната ревизия, са създадени като електронни документи и са подписани с електронни подписи.
- 17 Жалбоподателят в главното производство обжалва решението на Директора от 18 септември 2018 г. пред Административен съд Велико Търново (България), който е и запитващата юрисдикция.
- 18 С тази жалба жалбоподателят оспорва валидността на издадените електронни документи, като изтъква, от една страна, липсата на индикации, че документите са електронни и за наличието на положен върху тях електронен подпис, и от друга страна, липсата на „квалифициран електронен подпис“.
- 19 Пред запитващата юрисдикция са представени извадки от регистъра на електронните подписи, от които е видно, че доставчикът на удостоверителни услуги класифицира подписите на органите по приходите като „професионални електронни подписи“. Според представените пред

запитващата юрисдикция заключения на вещи лица електронните подписи върху електронните документи, оспорени от жалбоподателя в главното производство, не са „квалифицирани електронни подписи“ по смисъла на член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014.

- 20 Запитващата юрисдикция обаче счита, че е необходимо това понятие да бъде пояснено. Освен това тя счита, че са необходими допълнителни указания относно интензитета на проверката относно съответствието на конкретните подписи с изискуемото по закон съдържание на квалифицираните удостоверения за електронен подпис, за да може да се формира извод дали е или не квалифициран електронен подпис. В това отношение тя иска да установи по-специално каква е стойността на „професионалния електронен подпис“, какъвто полага доставчикът на удостоверителни услуги, при положение че това понятие не съществува в българския правен ред.
- 21 Освен това според посочената юрисдикция по принцип е налице разбиране, че член 25 от Регламент № 910/2014 създава забрана за оспорване на електронни документи, поради което дори да се установи, че върху електронния документ е положен неквалифициран електронен подпис, този документ се счита за валиден. В резултат на този подход се създавала неравнопоставеност между, от една страна, документ, съставен на хартия и подписан саморъчно, и от друга страна, електронен документ, подписан с електронен подпис. При оспорване на хартиения документ и установяване, че подписът не е на посочения автор, документът се обявявал за нищожен като неподписан. За сметка на това, при електронния документ, дори да се установяло, че електронният подпис не е „квалифициран електронен подпис“, не можело да се приеме, че документът е неподписан и следователно той би бил валиден.
- 22 При тези обстоятелства Административен съд Велико Търново решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Разпоредбата на чл. 25, ал. 1 от [Регламент № 910/2014] следва ли да се тълкува в смисъл, че е недопустимо обявяването за нищожен на административен акт, издаден като електронен документ, когато той е подписан с електронен подпис, различен от „квалифициран електронен подпис“?
 - 2) За установяването на факта дали електронният подпис е квалифициран или не, достатъчно ли е вписването на „квалифициран електронен подпис“ в издаденото удостоверение от доставчика на удостоверителни услуги или от съда следва да се установи изпълнение на чл. 26 и приложение 1 към [Регламент № 910/2014]?
 - 3) В хипотеза като посочената по-горе, в която доставчикът определя електронния подпис като „професионален“, това обстоятелство

достатъчно ли е да се приеме, че не е налице „квалифициран електронен подпис“, след като липсва квалифицирано удостоверение от доставчика, или следва да се установи дали подписите отговарят на изискванията за квалифициран електронен подпис?

- 4) При извършване на проверка за съответствие на квалифицирания електронен подпис с изискванията на приложение № 1 към [Регламент № 910/2014] посочването на имената на титуляря на електронния подпис на латиница, вместо на кирилица, както лицето се идентифицира, представлява ли нарушение на регламента, водещо до извод за липса на квалифициран електронен подпис?“.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

- 23 Европейската комисия счита по същество, че вторият и четвъртият въпрос са недопустими, с мотива, че са ирелевантни за разрешаването на спора в главното производство, тъй като съгласно акта за преюдициално запитване разглежданите в главното производство електронни подписи не представляват „квалифицирани електронни подписи“ по смисъла на член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014.
- 24 Директорът твърди също, че поставените въпроси са хипотетични, тъй като изложените от запитващата юрисдикция съображения почиват на погрешната фактическа предпоставка, че оспорваният пред нея административен акт е подписан с подпис, различен от „квалифициран електронен подпис“.
- 25 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, в рамките на производство по член 267 ДФЕС, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, само националният съд е компетентен да установи и прецени фактите по спора в главното производство, както и да тълкува и прилага националното право. По същия начин само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да понесе отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Ето защо, след като поставените въпроси са относно тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (решение от 26 май 2011 г., *Stichting Natuur en Milieu* и др. C-165/09—C-167/09, EU:C:2011:348, т. 47 и цитираната съдебна практика).
- 26 След като единствено запитващата юрисдикция е компетентна да установи и прецени обстоятелствата по спора, с който е сезирана, по принцип Съдът трябва да провери само обстоятелствата, които запитващата юрисдикция е

решила да му представи, и следователно е длъжен да се придържа към положението, което запитващата юрисдикция счита за установено, и не би могъл да бъде обвързан от хипотезите, формулирани от една от страните в главното производство (решение от 2 април 2020 г., *Coty Germany*, С-567/18, ЕУ:С:2020:267, т. 22 и цитираната съдебна практика).

- 27 Съдът по-специално не е длъжен да се произнесе, ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство или също така ако проблемът е от хипотетично естество (решение от 26 май 2011 г., *Stichting Natuur en Milieu* и др., С-165/09—С-167/09, ЕУ:С:2011:348, т. 48 и цитираната съдебна практика).
- 28 Настоящият случай обаче не е такъв.
- 29 Това е така, защото, макар и несъмнено мотивите към акта за преюдициално запитване да са кратки, това не променя обстоятелството, че запитващата юрисдикция не е направила окончателни изводи по въпроса дали разглежданите в главното производство електронни подписи трябва да се считат за „квалифицирани електронни подписи“. Всъщност запитващата юрисдикция изрично отбелязва, че са ѝ „необходими допълнителни указания относно интензитета на проверката относно съответствието на конкретните подписи с изискуемото по закон съдържание, за да може да се формира извод дали е или не квалифициран електронен подпис“.
- 30 Ето защо, противно на твърденията на Комисията и на директора, не изглежда очевидно, че исканото от запитващата юрисдикция тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство или че поставеният проблем е от хипотетично естество.
- 31 Следователно преюдициалното запитване трябва да се приеме за допустимо.

По същество

По първия въпрос

- 32 С първия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 25, параграф 1 от Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска издаден като електронен документ административен акт да бъде обявен за нищожен, когато е подписан с електронен подпис, който не е отговаря на предвидените в този регламент изисквания, за да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от него.
- 33 Съгласно постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се държи сметка не само за употребените в нея

думи в съответствие с обичайното им значение в общоупотребимия език, но и за контекста, в който тя се използва, и за целите, преследвани с правната уредба, от която е част (решение от 22 февруари 2022 г., Stichting Rookpreventie Jeugd и др., C-160/20, EU:C:2022:101, т. 29 и цитираната съдебна практика).

- 34 На първо място, следва да се отбележи, че съгласно самия текст на член 25, параграф 1 от Регламент № 910/2014 правната сила и допустимостта на електронен подпис като доказателство при съдебни производства не могат да бъдат оспорени единствено на основание, че този подпис е в електронна форма или че не отговаря на изискванията за квалифициран електронен подпис.
- 35 От това следва, че тази разпоредба не забранява на националните съдилища да обявяват за невалидни електронните подписи, а установява общ принцип, забраняващ на посочените съдилища да откажат да признаят правната и доказателствената сила на електронните подписи в съдебни производства единствено на основание, че подписите са в електронна форма или че не отговарят на установените в Регламент № 910/2014 изисквания, при изпълнението на които даден електронен подпис може да се счита за „квалифициран електронен подпис“.
- 36 На второ място, следва да се констатира, че това тълкуване се подкрепя от член 2, параграф 3 във връзка със съображения 21 и 49 от Регламент № 910/2014, от който е видно, че националното право определя правната сила на електронните подписи. Съгласно тази разпоредба държавите членки са свободни да решат дали съобщенията и актовете, издавани по-специално от органите на данъчната администрация с адресати данъчнозадължените лица, могат да бъдат издадени като електронни документи и когато е необходимо, да определят какъв вид електронен подпис се изисква в зависимост от обстоятелствата. Регламент № 910/2014 не предвижда конкретно какъв вид електронен подпис трябва да се полага при издаването на правен акт, и по-специално на административен акт, издаден като електронен документ. Следователно държавите членки трябва да определят дали за издаването на такъв административен акт се изисква винаги квалифициран електронен подпис и ако това е така, какви са последиците от неспазването на това изискване.
- 37 Единственото изключение в това отношение е предвиденото в член 25, параграф 2 от Регламент № 910/2014 изискване правната сила на квалифицирания електронен подпис да бъде равностойна на тази на саморъчния подпис. Целта на тази разпоредба, която установява презумпция за „приравняване“ на саморъчен подпис единствено в полза на квалифицирания електронен подпис, би била компрометирана, ако въпреки че електронен подпис не отговаря на предвидените в този регламент изисквания, за да се счита за „квалифициран електронен подпис“, той има сходна и дори по-голяма сила, тъй като разширителното тълкуване на

член 25, параграф 1 от Регламент № 910/2014 би направило невъзможно или най-малкото би затруднило всяко оспорване на такъв подпис в сравнение със саморъчния подпис. Както правилно отбелязва запитващата юрисдикция, в резултат на този подход се създавала неравнопоставеност между документ, съставен на хартия и подписан саморъчно, и електронен документ, подписан с електронен подпис.

- 38 В случая от представената от запитващата юрисдикция национална правна уредба е видно, че съгласно член 13, параграф 4 от Закона за електронния документ правната сила на електронния подпис и на усъвършенствания електронен подпис е равностойни на тази на саморъчния подпис само когато това е уговорено между страните.
- 39 На трето място, важно е да се подчертае, че целта на Регламент № 910/2014, както следва от член 2, параграф 3 във връзка със съображение 49, е да се гарантира, че електронният подпис не може да бъде лишаван от правната му сила единствено на основание, че е в електронна форма, без обаче да се възпрепятства изборът на държавите членки, що се отнася до изискванията за форма. За сметка на това не може да се приеме, че с оглед на предвидената в Регламент № 910/2014 йерархичната система на различните електронни подписи, на електронен подпис, който не отговаря на предвидените в този регламент изисквания, за да се счита за „квалифициран електронен подпис“, следва да се признава по-голяма правна сила от тази, която е предоставена на саморъчния подпис.
- 40 Поради това следва да се приеме, че член 25, параграф 1 от Регламент № 910/2014 не забранява на националните съдилища да обявят за невалидни електронните подписи, които не отговарят на предвидените в този регламент изисквания, за да се считат за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от този регламент, при условие че невалидността на тези подписи не е обявена единствено на основание, че те са в електронна форма.
- 41 С оглед на изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 25, параграф 1 от Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска издаден като електронен документ административен акт да бъде обявен за нищожен, когато е подписан с електронен подпис, който не отговаря на предвидените в този регламент изисквания, за да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от Регламента, при условие че този акт не е обявен за нищожен единствено защото положението върху него подпис е в електронна форма.

По третия въпрос

- 42 С третия въпрос, който следва да се разгледа преди втория, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че при липсата на

„квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 15 от този регламент, ако доставчикът на квалифицирани удостоверителни услуги определи даден електронен подпис като „професионален електронен подпис“, вместо като „квалифициран електронен подпис“, е налице достатъчно основание на разглеждания подпис не бъде признато последното качество.

- 43 Следва да се отбележи, че член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 поставя три кумулативни изисквания, за да може един електронен подпис да се счита за „квалифициран електронен подпис“. Първо, електронният подпис следва да е „усъвършенстван електронен подпис“, който съгласно член 3, точка 11 от този регламент трябва да отговаря на изискванията, посочени в член 26 от същия. Второ, подписът следва да е създаден от „устройство за създаване на квалифициран електронен подпис“, което съгласно член 3, точка 23 от този регламент трябва да отговаря на изискванията, предвидени в приложение II към същия регламент. Трето, подписът трябва да се основава на „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 15 от Регламент № 910/2014. Съгласно тази разпоредба за това е необходимо въпросното удостоверение да бъде издадено от „доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги“ и да отговаря на изискванията, предвидени в приложение I към този регламент.
- 44 Ето защо, независимо от обстоятелството, че доставчикът на квалифицирани удостоверителни услуги в главното производство обозначава разглеждания електронен подпис като „професионален електронен подпис“ — понятие, което не е предвидено в Регламент № 910/2014 — следва да се отбележи, че наличието на „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 15 от този регламент, издадено от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и отговарящо на предвидените в приложение II към посочения регламент условия, е едно от трите кумулативни изисквания по член 3, точка 12 от този регламент, за да може един електронен подпис да се счита за „квалифициран електронен подпис“.
- 45 Следователно фактът, че електронен подпис не отговаря на това изискване, е достатъчно основание той да не може да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на Регламент № 910/2014.
- 46 Освен това, както правилно подчертава българското правителство в писменото си становище, обстоятелството, че съответният доставчик на удостоверителни услуги в главното производство използва обозначаването „професионален електронен подпис“ не изключва възможността същият подпис да бъде признат за „квалифициран електронен подпис“. Това е така, защото обстоятелството, че даден електронен подпис е обозначен като „професионален електронен подпис“ няма никакво значение за проверката, която следва да даде отговор на въпроса дали този електронен подпис попада в обхвата на понятието „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на Регламент № 910/2014.

- 47 Поради това на третия въпрос следва да се отговори, че член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че при липса на „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 15 от този регламент, е налице достатъчно основание, за да се приеме, че електронният подпис не представлява „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на посочения член 3, точка 12, като в това отношение е ирелевантно евентуалното му обозначаване като „професионален електронен подпис“.

По втория въпрос

- 48 С втория въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че ако в удостоверението, издадено от доставчика на удостоверителни услуги, е вписан електронен подпис, това е достатъчно, за да се смята, че този подпис отговаря на предвидените в Регламента изисквания и за да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от посочения регламент, или е необходимо националният съд да провери дали този подпис отговаря на изискванията по член 26 от същия регламент и на приложение I към него.
- 49 Първо, следва да се припомни, че както следва от точка 43 от настоящото решение, член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 предвижда три кумулативни изисквания, за да може даден електронен подпис да се счита за „квалифициран електронен подпис“, едно от които е да е налице „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“. Сред другите изисквания е по-специално условието към момента на полагането на подписа да са изпълнени предвидените в член 26 от този регламент изисквания и условието електронният подпис да е създаден от устройство за създаване на квалифициран електронен подпис.
- 50 Следователно, за да се определи дали даден електронен подпис отговаря на предвидените в Регламент № 910/2014 изисквания, за да се счита за „квалифициран електронен подпис“, не е достатъчно само подписът да се основава на квалифицирано удостоверение, издадено от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги.
- 51 Второ, следва да се подчертае, че макар, както посочват в писмените си становища белгийското правителство и Комисията, изпълнението на всички изисквания на Регламент № 910/2014, приложими към доставчиците на квалифицирани услуги, към квалифицирания електронен подпис и към квалифицираното удостоверение, вече да е било проверено както от акредитиран орган за оценяване на съответствието по член 3, точка 18 от посочения регламент, в рамките на извършвания одит, така и от определения в съответствие с член 17 от същия регламент надзорен орган, националният съд все пак трябва да провери дали са изпълнени предвидените в член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 три изисквания, когато страна в

национално производство оспорва факта, че даден електронен подпис представлява „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на последната разпоредба.

- 52 Трето, тези съображения не могат да се поставят под въпрос от писмените становища на българското правителство и на Директора, според които съображение 23 от Регламент № 910/2014 създава задължение за признаване на удостоверителна услуга, която отговаря на изискванията на този регламент, и че би се обезсмислил въведеният с Регламент № 910/2014 режим на надзор и сертифициране, ако контролът от националния съд не се свежда до проверка дали за разглеждания електронен подпис е било издадено удостоверение за квалифициран електронен подпис от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги, вписан в националния регистър на доставчиците на удостоверителни услуги.
- 53 От посоченото съображение от Регламент № 910/2014 обаче не може да се изведе заключението, че то цели да се избегне всякакъв съдебен контрол върху задължителните съгласно този регламент удостоверителни услуги, с мотива че тези услуги са били обект на административен контрол, независимо дали той е бил упражнен в рамките на одита от орган за оценка на съответствието по член 3, точка 18 от този регламент, или от надзорния орган, определен в съответствие с член 17 от посочения регламент.
- 54 Това е така, защото това съображение само посочва, че носителят на задължение за признаване на такава удостоверителна услуга може да отхвърли тази услуга само ако не може да я прочете или да я провери по технически причини, които са извън неговия пряк контрол.
- 55 С оглед на изложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че ако в удостоверението, издадено от доставчика на удостоверителни услуги, е вписан електронен подпис, това не е достатъчно, за да се смята, че този подпис отговаря на предвидените в Регламента изисквания и за да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от посочения регламент. Когато това обозначаване се оспорва в рамките на съдебно производство, националният съд е длъжен да провери дали са изпълнени всички предвидени в член 3, точка 12 кумулативни условия, което го задължава по-специално да провери дали са изпълнени условията по член 26 и по приложение I към същия регламент.

По четвъртия въпрос

- 56 С четвъртия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 и приложение I към него трябва да се тълкуват в смисъл, че при проверката на съответствието на квалифициран електронен подпис с изискванията на посоченото приложение, вследствие на обстоятелството, че имената на титуляря на

електронния подпис, които той обичайно изписва на кирилица, са транслитерирани на латиница този подпис не може да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на този член 3, точка 12.

- 57 Преди всичко в това отношение следва да се припомни, от една страна, че за да съставлява „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014, съответният електронен подпис трябва да се основава на „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“, което съгласно член 3, точка 15 от този регламент трябва да отговаря на изискванията, предвидени в приложение I към него. Съгласно буква в) от посоченото приложение квалифицираните удостоверения за електронен подпис съдържат, наред с всичко останало, най-малко името на титуляря или псевдоним, като ако се използва псевдоним, той се посочва ясно. Що се отнася до разпоредбите относно използването на такива псевдоними, в съображение 33 от този регламент се посочва, че те не следва да възпрепятстват държавите членки да изискват идентификация на лицата в съответствие с правото на Съюза или националното право.
- 58 От друга страна, едно от предвидените в член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 три кумулативни изисквания, при изпълнението на които на даден електронен подпис се признава качеството „квалифициран електронен подпис“, е изискването този електронен подпис да бъде „усъвършенстван електронен подпис“ по смисъла на точка 11 от същия член. Член 26, букви а) и б) от Регламент № 910/2014 предвижда, че за да бъде квалифициран като „усъвършенстван електронен подпис“, електронният подпис трябва да е свързан по уникален начин с титуляря на подписа и да може да го идентифицира.
- 59 С оглед на изложените съображения на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 и приложение I към него трябва да се тълкуват в смисъл, че при проверката на съответствието на квалифициран електронен подпис с изискванията на това приложение, обстоятелството, че имената на титуляря на електронния подпис, които той обичайно изписва на кирилица, са транслитерирани на латиница, не е пречка електронният подпис на титуляря да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на този член 3, точка 12, стига този електронен подпис да е свързан по уникален начин с титуляря на подписа и да може да го идентифицира, което следва да се провери от националния съд.

По съдебните разноски

- 60 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на

становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

- 1) Член 25, параграф 1 от Регламент № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че допуска издаден като електронен документ административен акт да бъде обявен за нищожен, когато е подписан с електронен подпис, който не отговаря на предвидените в този регламент изисквания, за да може да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от Регламента, при условие че този акт не е обявен за нищожен единствено защото положеният върху него подпис е в електронна форма.
- 2) Член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че при липса на „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 15 от този регламент, е налице достатъчно основание, за да се приеме, че електронният подпис не представлява „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на посочения член 3, точка 12, като в това отношение е ирелевантно евентуалното му обозначаване като „професионален електронен подпис“.
- 3) Регламент № 910/2014 трябва да се тълкува в смисъл, че ако в удостоверението, издадено от доставчика на удостоверителни услуги, е вписан електронен подпис, това не е достатъчно, за да се смята, че този подпис отговаря на предвидените в Регламента изисквания и за да се счита за „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на член 3, точка 12 от посочения регламент. Когато това обозначаване се оспорва в рамките на съдебно производство, националният съд е длъжен да провери дали са изпълнени всички предвидени в член 3, точка 12 кумулативни условия, което го задължава по-специално да провери дали са изпълнени условията по член 26 и по приложение I към същия регламент.
- 4) Член 3, точка 12 от Регламент № 910/2014 и приложение I към него трябва да се тълкуват в смисъл, че при проверката на съответствието на квалифициран електронен подпис с изискванията на това приложение, обстоятелството, че имената на титуляря на електронния подпис, които той обичайно изписва на кирилица, са транслитерирани на латиница, не е пречка електронният подпис на титуляря да се счита за „квалифициран

електронен подпис“ по смисъла на този член 3, точка 12, стига този електронен подпис да е свързан по уникален начин с титуляря на подписа и да може да го идентифицира, което следва да се провери от националния съд.

Gratsias

Jarukaitis

Csehi

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 20 октомври 2022 година.

Секретар

Председател на състав

A. Calot Escobar

D. Gratsias

Вярно с оригинала,
Люксембург, дата:
20. 10. 2022
За Секретар, по пълномощие

Радостина Стефанова Камисева Администратор